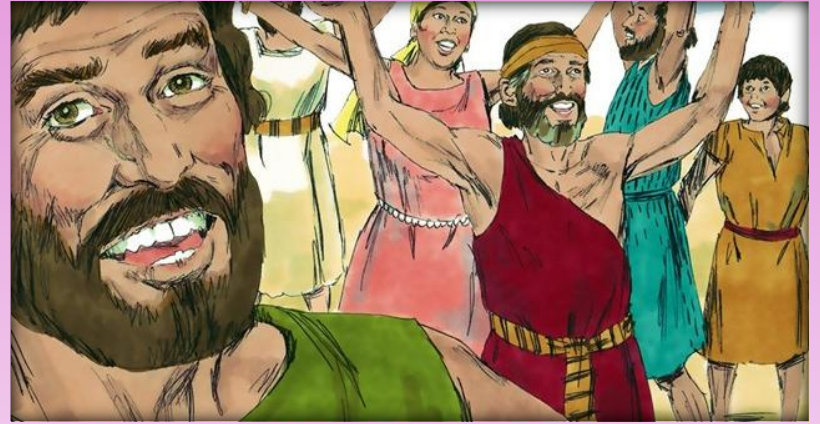
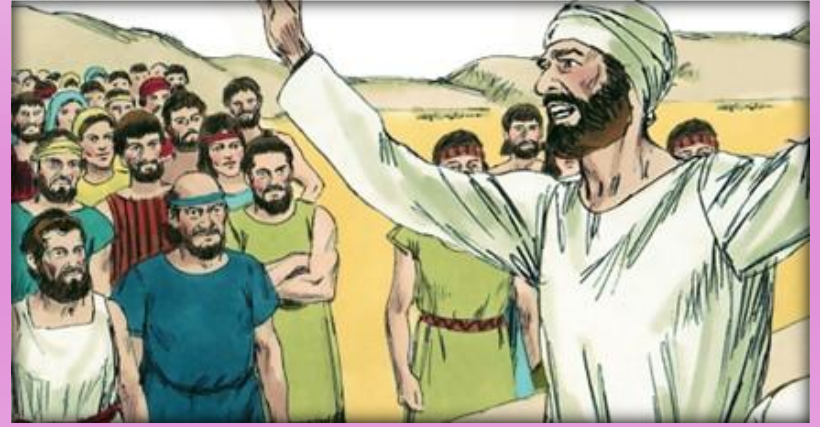
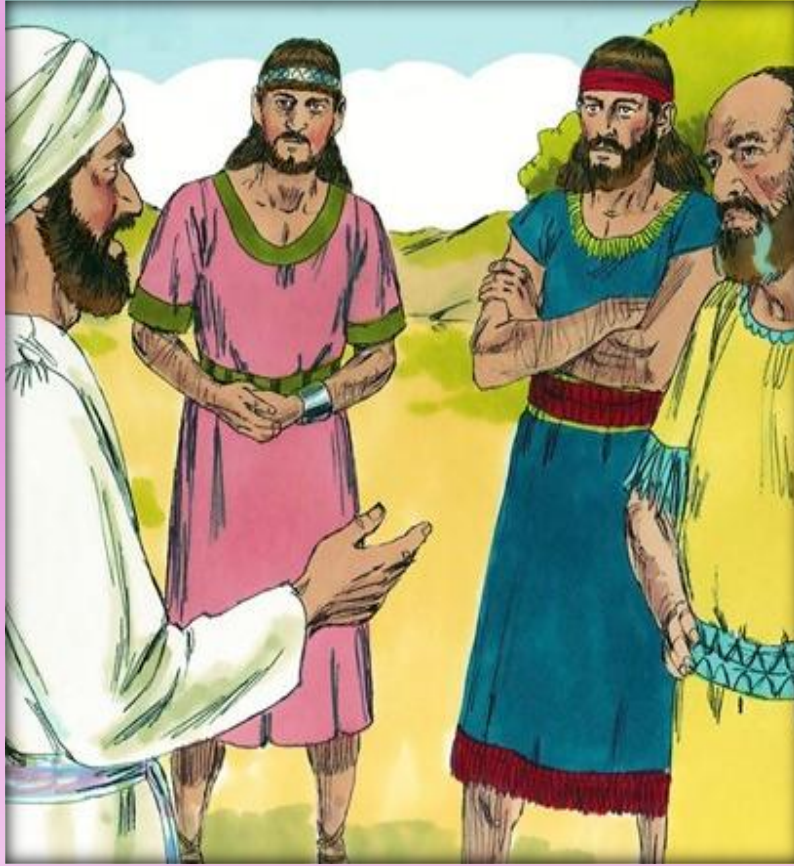
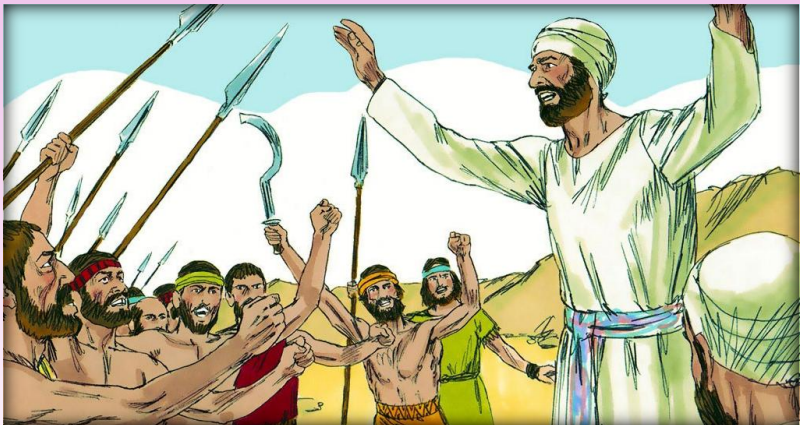
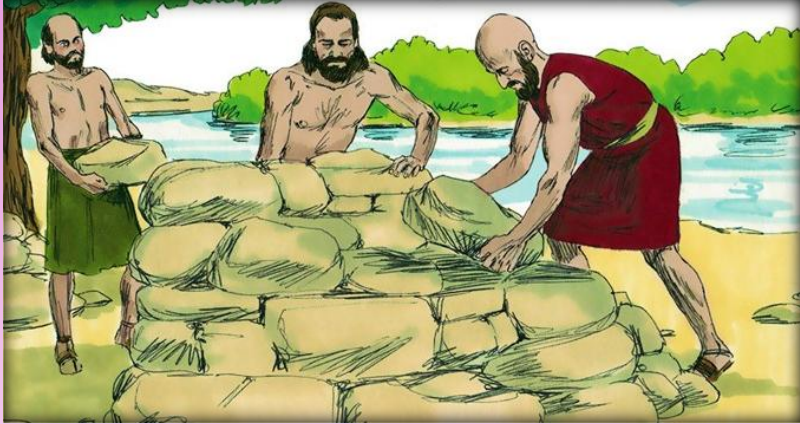
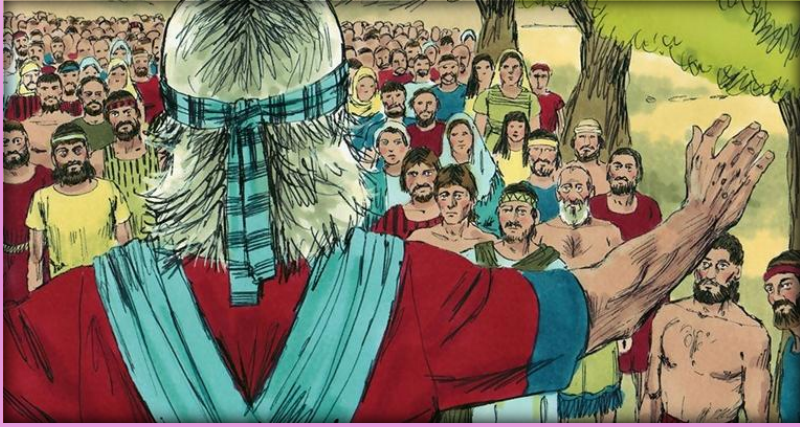

MO'UI 'I HE FONUA

“Oku teke‘i atu ‘ae houhau ‘e he
tali fakavaivai:ka ‘oku fakatupu
‘ae ‘ita ‘i he lea fakamamahi.”
(Lea Fakatātā 15:1)

Hili ha ngaahi ta'ū lahi 'o e taú, na'e ikuna'i ai 'e 'Isileli 'a Kēnaní, neongo na'e te'eki ai ke kapusi kotoa 'a hono kakaí. Ko e fa'ahinga 'e ua mo e kongá na'a nau ma'u 'a e feitu'u fakahahake (Lupeni, Kata mo e fa'ahinga vaeua 'o Manase), pea na'a nau kolosi 'i Soatani ke tokoni 'i hono ikuna'i, na'a nau fakahoko faivelenga 'enau tukupaa.

Na'e faifai pea hokosia 'a e taimi ke mavae ai. Hili hono tāpuaki'i kinautolu mo fale'i kinautolu ke hokohoko atu 'i he hala 'o e 'Otuá, na'e tukuange kinaua 'e Siosiuá. Ka na'e 'ufi'ufi 'a e lea fakamavae 'e ha feta'emahino'aki mafatukituki 'a ia na'e mei faingofua ke ne faka'auha 'a e uouangataha 'a e kakai 'Isilelí.

- ➡ Ko e Lea Fakamavae (Siosiuá 22:1-8)
- ➡ Ko e 'uhinga 'o e fepaki (Siosiuá 22:10-12)
- ➡ Ko e ngaahi tukuaki'i (Siosiuá 22:13-20)
- ➡ Ko e tali 'ofa (Siosiuá 22:21-29)
- ➡ Fakalelei (Siosiuá 22:30-34)

KO E LEA FAKAMAVAE

"Ka mou fa'a vakai 'o fai ki he fekau mo e fono, 'aia na'e fakapapau 'e Mōsese ko e tamaio'eiki 'a Sihova kiate kimoutolu, ke mou 'ofa kia Sihova ko homou 'Otua, pea ke 'a'eva 'i hono ngaahi hala, pea ke tauhi 'ene ngaahi fekau, pea ke mou pikitai kiate ia, pea ke mou tauhi ia 'aki homou loto kotoa, pea mo homou laumālie kotoa.'" (Siosiu 22:5)

Koe'uhi 'e fakatupu 'e Soatani ha fakamavahevahe'i 'i he vaha'a 'o e ngaahi fa'ahinga, na'e fai 'e Siosua ha fale'i fakapotopoto ki he fa'ahinga 'e ua mo e konga koe'uhi ke nau lava 'o faivelenga ai pe (Siosiu 22:5):

**Ke 'ofa ki he 'Eiki
ko ho 'Otua**

Ko e 'ofa 'a e tefito'i mo'oni 'oku totonu ke ne tataki kitautolu ki he 'Otua. 'Oku tau 'ofa kiate ia koe'uhi he na'a Ne tomu'a 'ofa 'iate kitautolu (1 Sione 4:19)

**Ke 'a'eva 'i he
talangofua kiate ia**

Ko e founga eni 'oku fakahaa'i ai 'e Siosua 'a e 'ulungaanga 'oku 'amanekina mei he fa'ahinga 'oku nau fili ke 'a'eva mo e 'Otuá

**Ke tauhi 'ene
ngaahi fekau**

Ko e talangofua ko e ola fakanatula ia 'o ha loto hounga'ia 'oku mahino kiate ia 'a e me'a kuo fai 'e he 'Otua

Ke pikitai kiate ia

Kuo pau ke tau pikitai ki he 'Otuá 'o 'ikai faka'atā ha fa'ahinga fakahoha'asi ke ne maumau'i 'a e ha'i ko iá

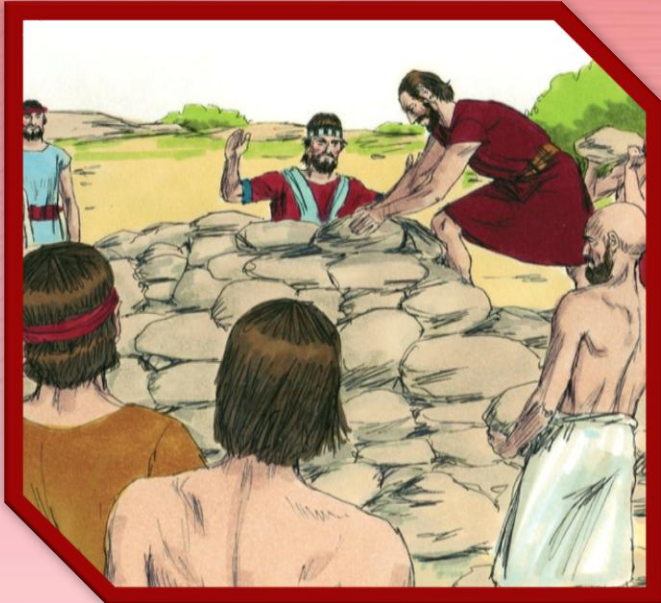
**Ke tauhi kiate ia
'aki ho loto mo e
laumalie kotoa**

'Oku tau ma'u 'etau taumu'a mo'oni, fiemālie, mo e mo'ui mahutafea 'i he taimi 'oku tau tauhi loto - lelei ai ki hotau Tokotaha - Fakatupú 'aki 'a e 'ofá

KO E 'UHINGA 'O E FEPAKI

"Pea 'i he'enau hoko ki he ve'e Sioatani, 'aia 'oku 'i he fonua ko Kēnani, na'e fokotu'u 'i ai 'e he fānau 'a Lupeni mo e fānau 'a Kata mo hono vaeua'anga 'oe fa'ahinga 'o Manase 'ae 'esifeilaulau ofi ki Sioatani, 'ae 'esifeilaulau lahi ke vakai ki ai.'" (Sosiua 22:10)

Ofi ki he feitu'u na'e fokotu'u ai 'e Sosiua ha fakamanatu 'o e kolosi fakaofu 'i Soataní, na'e langa 'e he matakali 'e ua mo e kongá ha 'ōlita 'o tatau mo e 'ōlita 'o e Potu Toputapú (Sosiua 22:10, 28)

Na'e faka'uhinga'i 'a e ngaue ko 'eni ko ha maumau'i 'o e fono na'e tapui ai 'a e feilaulau 'i ha feitu'u kehe mei he 'esi-feilaulau tutu 'i he Potu Tapu (Lev 17:8-9)

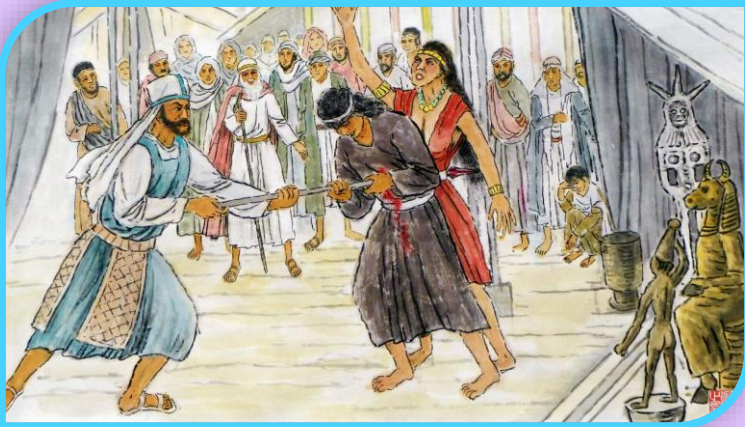

Na'e fakakaukau 'a e toenga 'o e kau 'Isileli ke faka'auha 'a e angahala ko 'eni 'aki hono 'ohofi honau ngaahi tokoua (Sosiua 22:12). Ka na'e kau mai 'a e 'Otuá ke ta'ofi ha tau fakaloto fonua fakatoto. Na'a Ne fokotu'u hake ha kakai na'a nau fili ke 'oua na'a nau fakamaau ta'e 'i ai ha fakamo'oni kotoa; na'a nau foaki 'a e lelei 'o e veiveiua; pea na'a nau fakakaukau ke 'oange ki honau ngaahi tokoua 'a e faingamalie ke nau fakamatala'i kinautolu (Sosiua 22:13-14)

Ko 'ene fehalaaki pe ko e 'ikai ke ne fakaha ki hono ngaahi tokoua 'a 'ene ngaahi taumu'a... ka 'oku 'ikai ko ha angahala ia

KO E NGAHI TUKUAKI'I

" 'Oku pehē mai 'e he fakataha kotoa pē 'a Sihova, "Ko e hā 'ae me'a hala ni kuo mou fai ki he 'Otua 'o 'Isileli, ke tafoki he 'aho ni mei he muimui 'ia Sihova, 'i ho'omou langa kiate kimoutolu ha feilaulau'anga, koe'uhi ke mou fai angatu'u he 'aho ni kia Sihova? " (Sosiua 22:16)

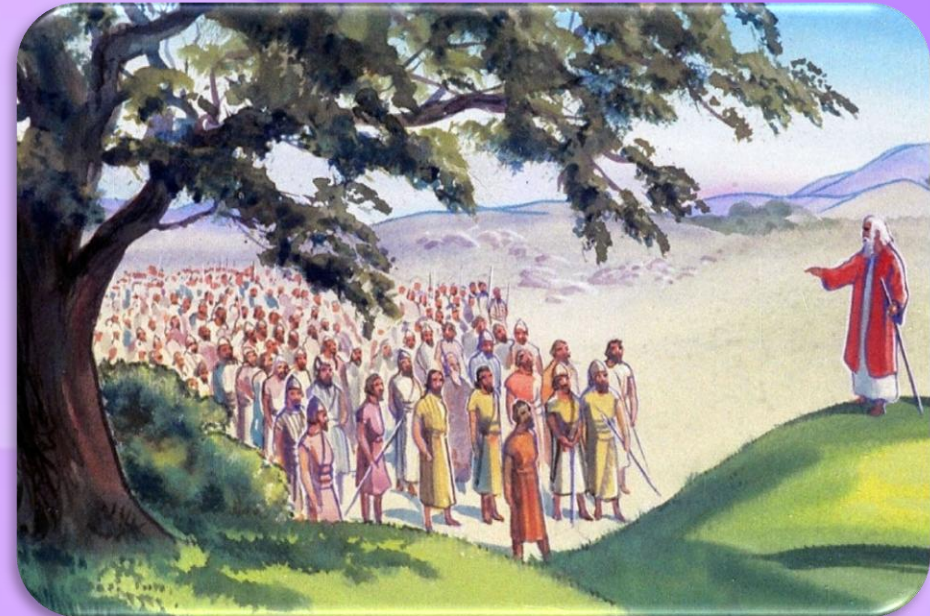
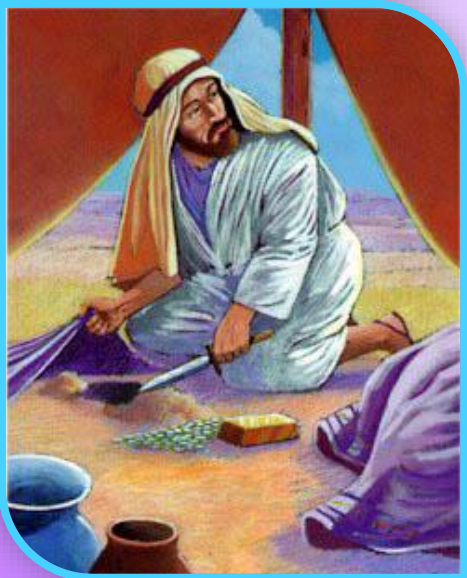

Ko e ha na'e fili ai 'a Fineasi ke ne taki 'a e komiti fakatotolo (Sosiua 22:13-14)?

Na'e ta'etuku 'a Finiasi, ko e foha 'o e taula'eiki lahi, 'i hono ta'ofi 'a e angahala 'i Peali-Peola (Nomipa 25:7-8). 'I he'ene lea, na'a ne fakafehokotaki 'a e angahala ko 'eni ki he angahala 'a 'Akeni pea fakatatau ia ki he angahala na'e fai 'e he fa'ahinga 'e ua mo e kongia (Sosiua 22:16-20)

Na'e 'uhinga lelei 'aupito 'a e lea 'a Fineasi. Kapau na'e fai ha ngaahi feilaulau 'i he 'olita fo'ou ne toki fokotu'u, 'e tautea'i kotoa 'e he 'Otua 'a 'Isileli koe'uhi ko ia (Sosiua 22:18)

Neongo ia, na'a ne 'oange kiate kinautolu 'a e faingamalie ke fakatonutonu 'a e fehalaaki ko 'eni, kimu'a pea nau fai 'a e angahala: na'a ne 'oange kiate kinautolu 'a e faingamalie ke nau foki ki he tafa'aki 'o Soatani 'a ia na'e tu'u ai 'a e Potu Tapu (Sosiua 22:19)

KO E TALI 'OFA

“‘Emau langa homau feilaulau‘anga ke tafoki mei he‘emau muimui ‘ia Sihova, pea kapau ko e me‘a ke fai ki ai ‘emau ngaahi feilaulau tutu, pe ko e feilaulau me‘akai, pea ke ‘atu ‘i ai ‘ae ngaahi feilaulau fakalelei, tuku ke totongi ia ‘e Sihova pe;.” (Sosiua 22:23)

Ko e fa‘ahinga ‘o Lupeni mo Kata, pea mo e vaeua ‘o e fa‘ahinga ‘o Manase, ‘i he taimi na‘e tukuaki‘i ai, na‘a nau ngaue ‘i ha fa‘ifa‘itaki‘anga lelei:

‘I he taimi na‘e ‘ikai ke ‘ilo ai ‘e he kau ‘Isileli ‘a e ngaahi taumu‘a ‘a honau ngaahi tokoua ki hono langa ‘o e ‘olita, na‘a nau pehe: angatu‘u, holi ke mavahevahe, mo e tautea fakalangi. Ko hono mo‘oni: ko ha holi ke kei fakataha mo honau ngaahi tokoua pea faka‘ehi‘ehi mei ha mavahevahe ‘i he kaha‘u ‘i he tafa‘aki ‘o e kau ‘Isileli (Sosiua 22:24-26)

Neongo na‘e mei ongo‘i ‘ita ‘a e ngaahi matakali na‘e tukuaki‘i ‘i he ngaahi tukuaki‘i pea nau tali fefeka ‘i hono malu‘i kinautolu, koe‘uhi ko ‘enau tali fakakaume‘a, na‘e faka‘ehi‘ehi mei he tau.

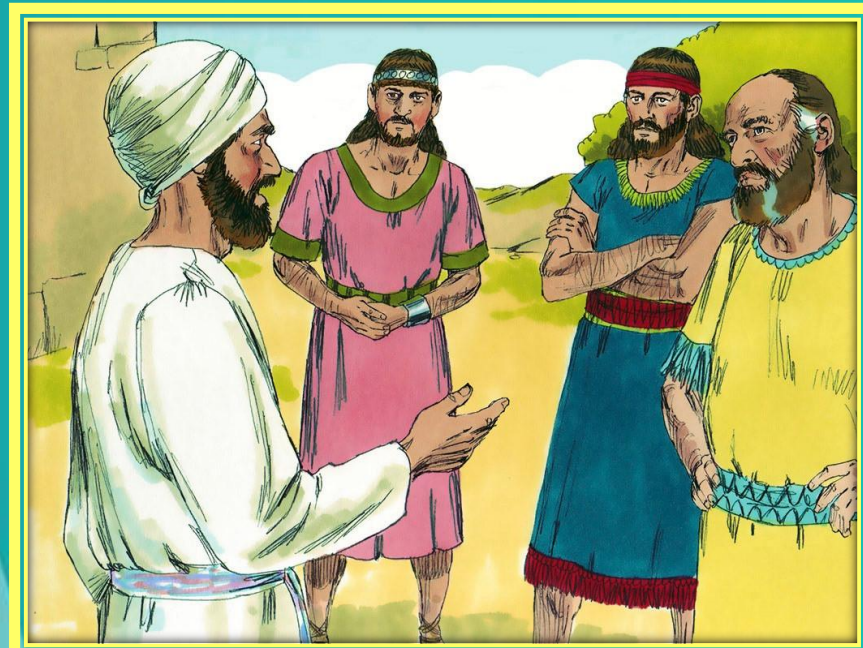

Na‘a nau fanongo fakalongolongo pe ki he ngaahi tukuaki‘i

Na‘a nau ui ‘a e ‘Otua ko ‘enau fakamo‘oni

Na‘a nau tali ke tautea‘i kinautolu kapau na‘a nau faiangahala

Na‘a nau fakahaa‘i ‘enau ngaahi taumu‘a mo‘oni

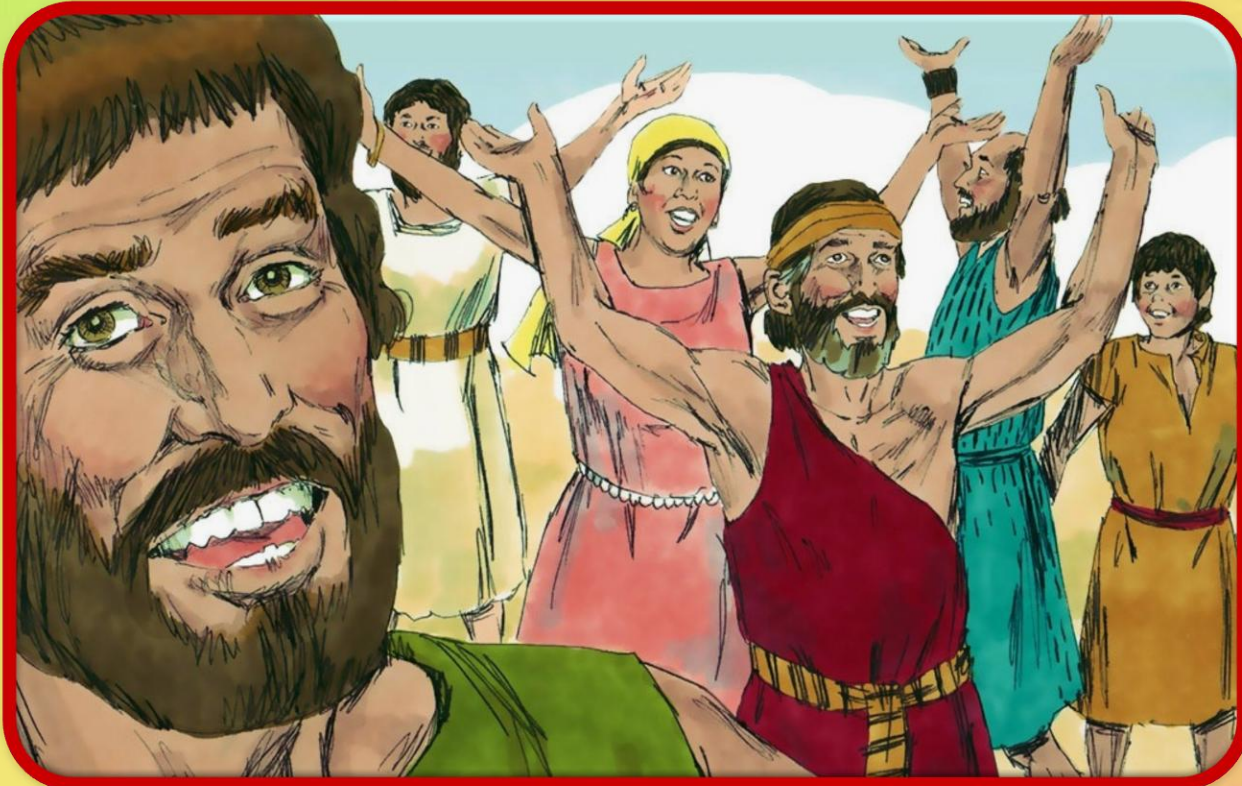

FAKALELEI

“Pea na’e fiemālie ai ‘ae fānau ‘a ‘Isileli; pea na’e fakafeta‘i ki he ‘Otua ‘e he fānau ‘a ‘Isileli, pea na’e ‘ikai tenau loto ke ‘alu ke tau‘i ‘akinautolu, ke faka‘auha ‘ae fonua na’e nofo ai ‘ae fānau ‘a Lupeni, mo Kata.” (Sosiua 22:33)

‘I he‘enau vakai na’e ta‘emakatu‘unga ‘a e tukuaki‘i, na’e fiemalie ‘a Fineasi mo e kau fakafofonga ‘Isileli (Sosiua 22:30-31). ‘I he‘enau tafa‘aki, ‘i he taimi na’e ‘ilo ai ‘e he kakai ‘Isileli ‘a e mo‘oni, na’a nau fiefia mo fakafeta‘i ki he ‘Otua (Sosiua 22:32-33)

‘I he‘enau fa‘ifa‘itaki‘anga, te tau lava ‘o sio ai ki he ngaahi sitepu ‘oku fie ma‘u ke toe fakafoki mai ‘a e melino ‘i he ngaahi tukunga tatau ‘i he fekau‘aki mo e famili, siasi, mo e kolo:

- Ko hono fakahoko ‘etau ngaahi fakakaukau
- ‘Oua na’a ke fakavavevave ki ha aofangatuku
- Talanoa ki he ngaahi palopalema kimu‘a pea toki fai ha me‘a
- Loto fiemalie ke fai ha ngaahi feilaulau ke ma‘u ‘a e uouangataha
- Fai ha tali faka‘apa‘apa ki he ngaahi tukuaki‘i
- Fiefia mo tapuaki‘i ‘a e ‘Otua ‘i he taimi ‘oku toe fakafoki mai ai ‘a e melino

“Na’e ‘ai leva ‘e he fānau ‘a Kata mo Lūpení ‘i honau ‘ōlitá ha tohi ‘o fakahaa‘i ai ‘a e taumu‘a na’e fokotu‘u ai iá; pea na’a nau pehē, “E hoko ia ko ha fakamo‘oni ‘i hota vaha‘á ko Sihova ‘a e ‘Otuá.” Ko ia na’a nau feinga ai ke ta‘ofi ‘a e mahino hala ‘i he kaha‘ú pea ke to‘o atu ‘a e me‘a ‘e hoko nai ko ha tupu‘anga ‘o e ‘ahi‘ahí.

Ko e hā hono lahi ‘o e ngaahi faingata‘a lahi ‘oku tupu mei ha ta‘efemahino‘aki faingofua, na’a mo kinautolu ‘oku faka‘ai‘ai ‘e he ngaahi taumu‘a taau tahá; pea kapau ‘e ‘ikai ke ngāue‘aki ‘a e anga-faka‘apa‘apá mo e kātakí, ko e hā ‘a e ngaahi ola mamafa mo na’a mo e fakatupu mate ‘e hoko mai nai [...]

Na’e ‘ikai ke toe ma‘u ha taha mei ha tu‘unga hala ‘aki ha fakaanga mo ha fakaanga; ka ‘oku pehē ‘oku teke‘i mama‘o ange ‘a e tokolahi mei he hala totonú pea taki atu ke nau fakafefeka honau lotó ki he fakapapaú. Ko ha laumālie ‘o e anga-‘ofá, ko ha tō‘onga anga-faka‘apa‘apa, mo kātaki ‘e lava ke ne fakahaofi ‘a e kau halá pea fufū ha ngaahi angahala lahi .”

EGW (Ko e Kau Pētelíaké mo e Kau Palōfitá, p 519)